

DE REFORMATIE

Weekblad tot ontwikkeling van het Gereformeerde leven

Onder redactie van Prof. Dr. F. J. J. Buijendijk, Dr. K. Dijk, Dr. V. Hepp en Dr. B. Wielenga

Medewerkers: D. H. A. van Andel, Solo, J. van Andel, 's-Gravenhage; N. Baas, Amsterdam; Prof. Dr. H. Bavinck, Amsterdam; Dr. Henry Beets, Grand Rapids, Mich., N.A.; Dr. Joh. C. Breen, Amsterdam; Prof. Dr. F. W. Grosheide, Amsterdam; Dr. W. G. Harrenstein, Medan; Prof. Dr. T. Hoekstra, Kampen; Dr. G. Keizer, Tiel; Dr. B. A. Knoppers, Almelo; Dr. J. G. Kunst, Arnhem; Dr. H. W. Laman, Assen; Dr. C. Lindeboom, Amsterdam; Prof. Dr. S. O. Loos, Voorburg; Dr. F. C. Meijster, Rotterdam; Dr. J. C. de Moor, Amsterdam; Prof. Dr. J. Ridderbos, Kampen; Dr. J. C. Rullmann, Utrecht; Dr. K. Schilder, Gorinchem; J. Schouten, Rotterdam; Dr. W. J. A. Schouten, Kampen; Dr. J. Thys, Meppel; Dr. H. W. van der Vaart, Smit, 's-Graveland; Dr. D. H. Th. Vollenhoven, Oostkapelle; Dr. J. de Vries, Tilburg; Dr. J. D. Wiedinga, Anna Jacoba-Polder; Mr. J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:
Dr. V. HEPP, Paul Krugerstraat 55, Watergraafsmeer.

Drukkers-uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.

Abonnement. f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 per jaar.
Advertentie: 25 ct. per regel. Reclames: 75 ct. per regel.

REFORMATIE.

III (Slot).

De taak der Reformatie.

Het eerste artikel droeg tot bovenschrijft: „ONTWIKKELING, geen INWIKKELING.” Gewaarschuwd werd tegen conservatisme en radicalisme, maar bepaaldelijk tegen de richting, die naar een zeker punt in het verleden wil terugkeeren. In onze dagen werkt een sterke drang om naar de apostolische eeuw terug te gaan. Dit mag echter niet anders dan als Reactie beschouwd.

In het volgende artikel werd over de wel der Reformatie gehandeld. Reformatie is niet slechts zoo nu en dan noodzakelijk, maar altijd door. Verwaarloost de Kerk dezen geregelde reformatischen arbeid, dan moet door abnormale Reformatie ingegrepen. Zoo ging het in de 16de, zoo ook in de 19de eeuw. Men zie echter nooit zulk een abnormale Reformatie voor de eigenlijke aan. De Kerk moet door normale Reformatie de abnormale voorkomen. De normale Reformatie wordt ook door ons blad bedoeld. Er zijn tekenen, die er op wijzen, dat deze niet langer mag nagelaten, zullen we den toestand niet zoo laten verworden, dat een nieuwe abnormale Reformatie alleen uitkomst brengen kan.

Nog eens, men geve aan den naam van ons blad geen onjuisten nitleg.

Zij, die eraan medewerken, nemen volstrekt niet het standpunt in, dat onze kerken weder schromelijk gedecoreerd zouden zijn.

Maar zij zijn doordrongen van den plicht der doorgaande reformatie.

Zij gaan hiervan uit, dat er nooit een tijdperk voor de gemeente van Christus op aarde zal aanbreken, waarin reformatie overbodig kan geacht worden.

En vooral waar er ernstige redenen zijn om zich af te vragen of onze kerken niet te veel teren op de reformatische acties der vorige eeuw; waar er in plaats van vooruitgang over zekeren stilstand viel te klagen en dit met vrees vervulde, staken zij de hoofden bij elkander om te overleggen, hoe het dreigend, ja het reeds werkelijkheid geworden gevaar van geestelijke inzinking kan afgewend en gestuit.

Het is hun eeuwig streven om het werk der reformatie, in de vorige eeuw opnieuw ter hand genomen, voort te zetten en te bestendigen.

Met blijdschap mag geconstateerd, dat zij daarin niet alleen staan.

De onlangs gehouden Generale Synode bewoog zich met onbedriegelijke duidelijkheid in reformatische lijn.

Zij beelden zich niet in, dat zij de eersten en de eenigen zijn, die hierop wijzen.

Dankbaar erkennen zij, dat menigeen daarin reeds is voorgegaan.

Dit geeft hun juist steun, dat zij mannen kunnen navolgen, die hun tot voorbeelden zijn; dat zij tal van medestanders hebben; dat het Gereformeerde volk over het geheel achter hen staat, hen aanmoedigt door hun sympathie, hen sterkt door hun gebed.

Is Reformatie door Christus onze kerken tot een wet gesteld, zoo is daarmee tegelijk de taak der Reformatie omschreven.

Laat ik mij nu even van het beeld van de plant mogen bedienen.

Zal een plant gedijen, dan behoort er drieërlei arbeid aan te bestaan.

Voorreest moeten schadelijke invloeden, die van buiten op haar inwerken, worden geneutraliseerd. Tegen den zonnebrand zal als tegenwicht dagelijkse besproeiing moeten worden geboden. Bladeren en stengels zullen geregeld van insecten moeten worden gezuiverd. Parasieten, die leven ten koste van de planten, zullen zonder verschoonen verdeeld moeten worden.

Vervolgens moeten alle afwijkingen, die van binnen komen, zooveel mogelijk worden tegengegaan. De takken, die verstorven zijn of door hun weelderigen uitgroei belemmerend werken, dienen weggenomen of besnoeid.

Eindelijk zal de tuinier, zooveel in zijn ver-

mogen staat, de levensvoorwaarden verbeteren, de grond van ontbrekende voedingsstoffen voorzien, den opwas door opbinden of er stokken bij te plaatsen leiden, zichzelf een vorm scheppen, waarin de plant zich behoort te ontwikkelen en alles aanwenden, om dat te bereiken.

Hij zal dus tegen degenererende machten van buiten den strijd aanbinden, hij zal een kritisch oog laten gaan over de plant of geen ziekten haar ondermijnen, hij zal ook positief op haar ontwikkeling inwerken.

Daar heeft men dan de drieërlei taak der Reformatie in beeld gebracht.

Reformatie eischt verdediging naar buiten, kritiek naar binnen en rusteloos arbeiden ter levensontplooiing.

Verdediging naar buiten!

De kerk vond steeds machten tegenover zich, die het op haar ondergang hebben gemunt.

En het zou haast een gemeenplaats zijn, wanneer wij beweerden, dat er zelden een periode in de kerkgeschiedenis aanbrak, waarin zij aan zulke verwoede aanvallen van buiten blootstond als heden.

Men bestookt haar maar niet op dit of dat punt. Maar zij verkondigt een ekele waarheid, welke niet wordt bestreden. Een steeds vermeerderend getal secten zoekt haar afbreuk te doen. De richtingen, die zich principieel tegen haar verzetten, zijn niet gemakkelijk op te sommen. Zij groeien in tal en kracht. De ongeloovige wetenschap ziet met minachting op haar neer en decreeteert stellingen, die lijnrecht tegen haar leer ingaan. De ongeloovige sociale beweging tracht de massa te suggereren, dat de Kerk met machteloosheid is geslagen en scheldt haar voor het bolwerk der reactie. De ongeloovige cultuur schimpt op haar levensidealen en predikt ideeën, welke zich met het Christendom niet verdragen.

De kerk mag hier niet lijdelijk toezien.

Zij mag den strijd niet schuwen.

In den strijd ligt juist haar bestaansrecht op aarde.

Reeds veel te veel liet zij wereldsche denkbeelden binnen haar muren de ronde doen en werd daardoor oorzaak dat zij van zekere verwereldlijking zich niet kan vrijpleiten.

Veel te zwak trad zij op tegen ongeloovige en seculistische theorieën.

De apologetiek of geloofsverdediging werd te zeer door haar veronachtzaamd.

Zal zij haar roeping getrouw blijven, dan mag zij niet langer aanzien op de aanvallen van buiten te antwoorden. Zij zal rekenschap moeten geven van de hoop, die in haar is. Zij zal de bedenkingen van het ongeloof moeten ontleden en ontzenuwen.

Het tijdperk, dat wij thans ingaan, moet, zal het goed zijn, een sterk apologetisch karakter dragen.

Anders zal de kerk steeds meer terrein verliezen. En dat door eigen schuld.

Door gemakzucht, die zich van haar heeft meester gemaakt.

Door een niet begrijpen van haar tijd.

Critiek naar binnen!

Dikwijls hoort men erover klagen, dat zich in onze kerken tegenwoordig zulk een kritische geest openbaart.

En ik zou niet gaarne betoogen, dat alle kritiek, welke er thans wordt geöfend, gezonde kritiek is. Maar laat ons dit toch vooropstellen, dat zonder kritiek van Reformatie niets kan komen.

Wanneer men geen gebreken ziet of bang is om die aan te wijzen, is de reformatische kracht reeds gebroken.

Het is wel het onverstandigste, het meest ongeloofte wat men doen kan: de kritiek te smoren.

De kritiek op de kerkelijke toestanden behoort juist algemeen te worden.

De kritiek der jongeren en de kritiek der ouderen

heeft zich te verbreden tot een kritiek van allen.

Eigenlijk mocht er niemand in onze kerken gevonden worden, die geen kritiek heeft.

Ieders oog heeft open te staan voor de tekortkomingen en de misstanden in ons kerkelijk leven. Dan eerst kan er verbetering komen.

Dan eerst is de weg geöfend om voort te varen naar de volmaaktheid.

Evenwel mag dit nooit ontaarden in ongebonden kritiek.

Ook de kritiek heeft haar regels.

En de kritiek, welke de Reformatie noodig heeft, heeft zich als eersten regel te stellen, dat zij voortkomt uit liefde voor de kerk van Christus.

Echte kritiek mag niet voortkomen uit een verbitterd, maar behoort te wellen uit een liefhebbend gemoed. Zoodra uit de kritiek, die op ons kerkelijk leven wordt geöfend, verbittering te proeven is, zoodra zij in schamperen toon is gesteld, deugt zij niet. Uit alles moet blijken, dat het om het heil onzer kerken te doen is.

Daarbij wacht men zich wel voor arglistigheid van eigen hart.

Er zijn er, die het wel doen voorkomen alsof zij tot hun kritiek door liefde tot hun kerk worden gedreven, maar die in die kritiek zelf daarvan geen bewijzen geven. Men krijgt veeleer den indruk, dat er persoonlijke gekrentheid, ontevreden gemoedsstemming, criticasterij, zucht tot critiseeren achter schuilt.

Met zulk een kritiek is de Reformatie nooit gebaat. Zij houdt de Reformatie juist tegen.

Anderen voelen immers instinctief, dat hier meer de hartstocht dan de liefde tot 't Heeren kerk aan het woord is en beginnen zich tegen zulk een kritiek schrap te zetten en ontkennen vaak het waarheids-element erin. Ook dat is verkeerd. Maar volkomen begrijpelijk. En in elk geval van niet geringen invloed op den gang van ons kerkelijk leven.

Men verlieze bij zijn kritiek den zin voor perspectief niet.

Velen leggen zoo eenzijdig nadruk op de gebreken der kerk, dat zij geen tijd hebben om haar deugden te waardeeren.

Bij diverse critiek dienen deugden en gebreken nauwkeurig tegenover elkander te worden afgewogen.

En als weegschaal gebruike men dan niet eigen inzicht, maar het Woord van Hem, die eens sprak: En al de gemeenten zullen weten, dat Ik het ben, die nieren en harten onderzoek.

De reformatische kritiek is altijd „wij”-kritiek. Ontdekt men verkeerdheden in het kerkelijke leven, dan dient dit het uitgangspunt van de kritiek te zijn: wij hebben er schuld aan.

Men heeft vóór alle dingen obligatiën in die schuld te nemen.

Daarom mag een kritiek, die de Kerk in het algemeen voor alle gebreken aansprakelijk stelt, niet anders dan onvoorwaardelijk worden veroordeeld.

Het „wij hebben gezondigd” sta op den voorgrond.

Het komt voor, dat men misstanden in het kerkelijke leven zoo niet uitsluitend dan toch hoofdzakelijk op rekening stelt van ambtsdragers, van leiders, van de trage massa of van wie dan ook en dat men zichzelf grootendeels vrijpleit.

Maar ieder, die met zijn kritiek het werk der Reformatie wil dienen, vrage zich af: wat heb ik gedaan om te verbeteren of te voorkomen?

En dan zal ieder zijn nalatigheid voor den Koning der kerk moeten belijden.

Men moene van zijn taak niet ontslagen te zijn door een woord van protest, door herhaalde waarschuwing, door artikel of artikelenreeks.

Ware kritiek moet gesteund worden door een leven vol toewijding.

Luther, Calvin, Kuyper, deden rake kritiek hooren. Maar zij sloten er zichzelf niet buiten en be-